

1

Het is een regenachtige, donkere dag en de bomen in de Paleistuin staan zwart en nat op de lente te wachten. Een eenzame wandelaar trotseert de elementen en loopt met zijn kraag hoog opgetrokken achter een mismoedig sjokkend hondje aan.

‘Wat een sukkel,’ mompelt Judith Brom.

Door de natgeregende ramen van de bibliotheek kijkt ze het tweetal na, tot ze uit het zicht zijn verdwenen. Ze heeft nooit begrepen waarom mensen een hond nemen. Het stinkt, het poept. Ze steken hun neus in je kruis. Je moet er door weer en wind mee naar buiten. Hoewel... nu ze erover nadenkt, moet ze toegeven dat sommige van haar exen ook aan die criteria voldoen.

Judith is de hoofdarchivaris van het Koninklijk Huisarchief. Of, zoals ze zelf zegt, de baas. Verder bestaat het personeel uit haar collega Janneke Blussé van Oud Alblas – die over de kunstcollectie gaat – wat administratief personeel en een directeur. Niet meer dan een handvol mensen dat zwijgend aan het werk is. Toch is Judith blij als iedereen om zes uur naar huis gaat en het pand verlaat. Het is het mooiste moment van de dag. Helemaal alleen maakt ze dan een ronde door de museumzaal, langs de

wieg van Juliana, tussen de vitrines door met het glaswerk, het goud, het zilver en de sieraden. Daarna de miniatuurenkamer, een ruimte die is volgehangen met honderden portretten op klein formaat. Wanneer ze hier loopt, moet ze altijd even triomfantelijk glimlachen.

Ze moesten eens weten!

Judith ademt het rijke aroma in van boenwas, zilverpoets en oude papieren. Het zijn de momenten waarop ze wenste dat het hele gebouw van haar was. Dan deed ze de deur op slot, gooide ze de sleutel weg, liet ze af en toe een tosti ham-kaas door de brievenbus duwen en sleet ze hier haar dagen.

Hoewel. Daar is ze nog veel te jong voor. Drieënvijftig pas. En veel te aantrekkelijk. Goedkeurend bekijkt ze zichzelf in een van de ramen van de bibliotheek, het is inmiddels al behoorlijk donker buiten en het raam is een prima spiegel. Ze ziet een slanke vrouw, gekleed in een groene panty, lage schoenen met kwastjes, en een rok met een Schotse ruit. Verder een rood vest met daaronder een witte blouse die vanavond tijdens de dansles een knoopje verder opengaat. Of misschien wel twee.

Een enkele rij parels. Grijsblond haar, hoog opgestoken. Om haar hals een leesbril aan een goudkleurig kettingje. Ze gaat op haar tenen staan om haar kuiten beter uit te laten komen. Mooi en stevig, dankzij een leven lang achter een hockeypuck aan rennen. Borsten waar ze nog nooit klachten over heeft gehad. Geen kont, nou ja, je kunt niet alles hebben. En wat hebben mensen toch tegen een groene panty?

Het privémuseum van de koninklijke familie is ondergebracht in een imposant gebouw, speciaal voor dit doel

aan het eind van de negentiende eeuw op het terrein van Paleis Noordeinde neergezet om onderdak te bieden aan de familiearchieven, een bibliotheek en een deel van de kunstverzameling van de Oranjes. Hier liggen geschriften, foto's en geluidsbanden. Serviezen, waaiers, meubels, kostuums en schilderijen. Alles door elkaar. Van zelf gemaakt tot Fabergé. Van een rammelaar tot een Rembrandt. Hier ligt, zoals de familie zelf zegt, 'alles wat niet weg mag'.

Het gebouw is aan de westzijde via een smal paadje verbonden met de verderop gelegen Koninklijke Stallen. Datzelfde pad loopt achter het Huisarchief langs naar de burens, Paleis Noordeinde. Het Huisarchief, de stallen en Paleis Noordeinde kijken alle drie uit op de openbaar toegankelijke Paleistuin.

In haar kantoor sluit ze de dag af met haar vaste ritueel. Voor ze naar huis gaat, moet haar bureau leeg zijn. Het is een regel waar ze zich streng aan houdt.

Op die ene keer na dan. Ze was met nieuw binnengekomen materiaal bezig toen ze instortte en alles zwart werd. 'Instortte' klinkt dramatisch. Toch was het zo. Het begon met hartkloppingen en duizelingen en daarna dus de black-out. Stress. Overwerkt. Zo luidde de diagnose. Ze kan nog boos worden als ze aan de reden van al die stress terugdenkt.

Iemand – wiens naam met een B begint – had het briljante idee om het Koninklijk Huisarchief te moderniseren. Dat wil zeggen: een nieuw archiefsysteem en nieuw kantoormeubilair. Sterker nog, eerst wilde diezelfde persoon – wiens naam met een B begint – dat ze overstapten op computers! Nou, dat heeft Judith gelukkig tegen kunnen houden. Ze krijgt een staart van dat mens met haar

‘vernieuwing’, en haar ‘efficiëntie’. Met haar ideeën over een hofhouding nieuwe stijl met jonge, frisse mensen. Jaja, mooie woorden voor ‘je met alleen maar jaknikkers omringen’. En Judith Brom past niet in die nieuwe stijl. Judith Brom is ouderwets. Nou, jammer dan. Judith weigert om mee te doen aan de plannetjes van madam Van Oranje. Madam Van Oranje, die Paleis Noordeinde wil inrichten met moderne prutskunst waar niemand iets van begrijpt, of weet wat het voorstelt. Terwijl er in het archief zoveel moois uit eerdere eeuwen ligt.

Uiteindelijk heeft Judith de computers tegen kunnen houden, maar ze heeft niet kunnen voorkomen dat alle archieven op de schop gingen. Een enorme klus. En een nachtmerrie voor een controlfreak als Judith. Die alles in eigen hand wil houden, die onmogelijk kan delegeren. Die niemand vertrouwt dat die het goed kan doen. Geen wonder dat het zwart voor haar ogen werd en ze naar huis moest worden gebracht.

‘Je gaat niet meer aan het werk,’ had de dokter gezegd. ‘Ik verbied het je. Twee weken totale rust.’ En toen Judith na twee weken terugkwam in het gebouw, was alles gedaan. De oude spullen waren weg, en de nieuwe stonden op hun plaats.

Allemaal prima. Het enige is dat er iets te veel is verhuisd. Een ladekastje dat mee is gekomen met een legaat en eigenlijk niet weggedaan had mogen worden. Gelukkig waren alle papieren er al uit en gearchiveerd. Ze heeft het gecheckt – ze was er in de dagen voor haar black-out niet echt meer bij – maar ze heeft alles teruggevonden.

Hoe dan ook, het archief was op orde en klaar voor gebruik. Nu wordt ze in haar kantoor omringd door een zee

van modern beige kunststof en mist ze de loodzware, groene archiefkasten met de klemmende laden. Haar bureau met het vilten blad vol inktspatten. De antieke kluis. Het trouwe kopieerapparaat.

Twintigduizend gulden heeft dat hele grapje gekost. Peanuts natuurlijk, vergeleken met de zestig miljoen gulden die de verbouwing van Paleis Noordeinde gaat kosten en de vierentwintig miljoen die in de renovatie van Huis ten Bosch is gestoken. Allemaal op kosten van de belastingbetaler, uiteraard. Je kunt zeggen van madam Van Oranje wat je wilt, maar in het uitdraaien van een poot van haar onderdanen is ze een meester.

Het is geen geheim dat Judith het niet kan vinden met Hare Koninklijke Hoogheid. Dat weet iedereen. Dat Judith het eigenlijk met niemand echt kan vinden, dat doet er even niet toe. En vermijden kan ze het mens niet, want strikt reglementair gezien is Beatrix verantwoordelijk voor de collectie manuscripten en is ze daarmee haar werkgeefster.

Judiths bureau is zo goed als leeg wanneer de stilte wordt verscheurd door een luid *bliep, bliep, bliep*. Ze schrikt ervan. Het is het geluid van de nieuw geïnstalleerde telefax waar ze nog niet aan gewend is. Een waarschuwing dat er een bericht onderweg is. Ze loopt naar het ratelende apparaat toe. Wanneer het klaar is met ratelen, scheurt ze het papier af. Haar ogen schieten over de regels. Bloed trekt weg uit haar gezicht.

‘Jezus Maria...’

Met knikkende knieën wankelt ze terug naar haar bureau, ploft daar in een stoel en leest de boodschap nog een keer door. En nóg een keer. Een golf van misselijkheid

overspoelt haar. Met gesloten ogen en haar hoofd tussen haar knieën wacht ze tot het wegtrekt.

Dan wordt ze kwaad. Op de afzender. En nog het meest om de manier waarop de afzender de fax heeft ondertekend. Hare Koninklijke Hoogheid Beatrix der Nederlanden. Wie denkt ze wel dat ze is?

Maar als de woede even later wat is gezakt, beseft Judith dat struisvogeltactieken niet helpen en dat ze diep in de problemen zit. Ze weet waar dit over gaat. Maar hoe is Beatrix daar in hemelsnaam achter gekomen? Hóé?

Er wordt een tijd genoemd in het faxbericht. Halfnegen. En een plaats: de achteringang van Paleis Noordeinde. Ze heeft geen keuze. Ze moet gaan. Verdomme. Ze kijkt op haar horloge. Halfzeven. Nog twee uur te gaan. Twee uur om zich zorgen te maken. Om zich op te vreten van spanning.

Gaat Beatrix haar ontslag eisen? Is dat waar dit allemaal om gaat? Hoewel er in de fax ook iets staat over 'betalen'. Bedoelt ze terugbetalen? Hoe dan?

Om de minuut kijkt Judith nu op haar horloge. Ze repeteeert wat ze straks gaat zeggen. Haar verweer. Als je het een verweer kunt noemen. 'Jij geeft er toch niets om, en ik wilde ze graag hebben.' Hm.

Het faxbericht verstopt ze. Misschien – niet erg waarschijnlijk, maar je weet nooit – weet ze zich er nog uit te praten. En dan kan die fax nog nuttig zijn. *Kijk eens hoe Beatrix met haar mensen omgaat!*

Om vijf voor halfnegen staat ze op. Ze doet haar jas aan en pakt haar tas, doet het licht uit en draait de deur van haar kantoor op slot. Als laatste zet ze het alarm aan en daarna verlaat ze het Huisarchief via de achterdeur. Nor-

maal gesproken zou ze nu links afslaan, het pad op naar de Koninklijke Stallen, of eigenlijk de smalle doorgang er vlak naast, waardoor ze uitkomt op de Hogewal, waar haar auto geparkeerd staat. Maar nu gaat ze rechtsaf. Het donker in, in de richting van Paleis Noordeinde.

Het paleis wordt grondig gerenoveerd. Op het to-dolijstje van de aannemer staat ook de aanleg van een nieuw pad. Een helder verlicht en keurig bestraat weggetje met halverwege een bankje om op te zitten. Maar zover is het nog niet. Nog lang niet. Op dit moment is het een scheef en smal tegelpaadje vol kuilen, tussen bomen met laaghangende takken door, en aan alle kanten overwoekerd door struiken en onkruid. De enige bron van licht is een bouwlamp in de verte die aan een van de steigers aan de zijkant van het paleis is bevestigd, en die er voornamelijk voor zorgt dat Judith naarmate ze dichterbij het paleis komt steeds meer wordt verblind. Regendruppels van de takken die ze opzij moet duwen om verder te gaan, doorweken haar jas. Ze verzwikt bijna een enkel door een scheefgezakte tegel. De bouwlamp verspreidt een hard, spookachtig wit licht. Ze kan niet zien of er iemand op haar staat te wachten. Ze kan niet eens zien waar ze loopt. Bewoog daar iets in het donker achter de lamp? Daar tussen de steigers? Mens? Dier?

‘Hé!’ roept ze. ‘Is daar iemand?’

Met haar hand probeert ze haar ogen tegen het felle licht te beschermen, maar het helpt niets. Bewoog daar weer wat? Takken waaien om haar heen en tikken haar aan als uit het struikgewas gegroeide vingers. Het begint harder te regenen. Druppels sissen op de hete lamp. Judith is niet snel bang te krijgen, maar deze plek jaagt haar

angst aan. Ze staat op het punt terug te gaan. Als iemand haar wil spreken, dan bellen ze maar. Terug naar het Koninklijk Huisarchief, of direct door naar de stallen en dan naar de veiligheid van haar auto. Juist op het moment dat ze zich om wil draaien, verschijnt er een zeer herkenbaar silhouet in het licht van de bouwlamp, inktzwart uitgesneden door de hardheid van het schijnsel.

Judith haalt opgelucht adem. 'Ah, daar bent u. U liet me schrikken...'

Het silhouet zegt niets, maar tilt een arm op en doet een stap naar voren. Aan het einde van de arm steekt iets uit, ziet Judith. Een stuk buis of pijp of iets dergelijks. Nog een stap dichterbij.

'Majesteit?'

Hoog wordt het voorwerp geheven. Het lijkt wel of ze ermee gaat slaan.

'Majesteit! Wat doet u? Nee. Nee!'